

v harmoničnem oziru prav interesantnega, že na moderni način zloženega zbora istega skladatelja „Pomlad in jesen“ (posvečen kvartetu „Ilirija“), namreč nekako komično ponavljanje: Ko rod iz roda se rodi, rodi. Kako mora umetnik misliti o razmerju med besedilom in glasbo, pa pri tem ceniti pesnika, to se vidi iz Foersterjeve „Kitice“. Lahko se zibajoče, tu in tam pretrgano osminsko gibanje vzdružuje jednotnost celote: popolnem zaključenih kitic ni. Vrh tega se ne ponavlja nič nevažnega, kar je važno, povdarja glasba sama (je dragi doma, tisoč pozdravil mi zapoje na glas, kjer se povzdiguje do a in b) naravna, neprisiljena, raznovrstno pestra harmonija — iz kratka: to je delo, ki se vredno postavlja na stran istega skladatelja „Ljubici“, pač najlepšemu biseru slovenskih zborovih kompozicij. — Skladbe gosp. K. Hoffmeistera so že za jako izurjene igralce, sposobne za sleherni salon.

Cehovina, slavnega sloveskega junaka-vojaka, je v „Südsteirische Post“ v nemškem jeziku zanimivo opisal, g. Janko Leban, nadučitelj v Begunjah pri Cerknici. Ti podlistki izidejo tudi v posebni knjigi z junakovo podobo na čelu. Kdor jo želi imeti, naroči si jo pri g. pisatelju. Stala bode 1 K. in izide še tekom tega meseca. Posebno primerna bode ta knjižica za mladino na srednjih in vojaških šolah. Zato ji je pisatelj za dijake znižal ceno na 40 kr., ako se naroče v obilnejem številu na-njo. Želimo ji obilo naročnikov!

Družba sv. Mohorja razpošilja ravnokar letošnje knjige. Šest jih je, kakor po navadi, da slovensko srcé zatrepetá veselja in ponosa, ko jih ogleduje rodoljubno okó. — Letos šteje družba že **72.097 udov**, kar je nevarjetno ogromno število za mali narod slovenski. S ponosom lahko pokaže na to družbo slehern Slovenec in reče tujcem: Evo je, naš ponos, pokažite pa še vi kaj enakega, če tudi ste mogočni, bogati in vas je silno veliko! Letos jo družba napredovala za 6235 udov: novih udov je bilo 11.746, a 5511 jih je bodisi umrlo ali odstopilo. — Ker družba takó napreduje, lahko doživimo l. 1900. tudi 100.000 udov! — Razun v videmski nadškofiji poskočilo je število udov povsod drugod. V Ameriki je 555 udov. Letos je prvič zastopana Afrika, kjer ima družba 207 udov. — Evo, naj živi Slovenec kjerkoli, povsod ga veže mili slovenski jezik na staro domovino. Knjige so sledeče: 1. Zgodbe sv. pisma (2. sn.); 2. Sv. Jožef (molitvenik); 3. Umna živinoreja (II. knjiga); 4. Naše škodljive rastline (4. sn.); 5. Podlipo (knjiga za mladino) 6. Koledar.

Naši dopisi.

Z Goriskega. Dan na dan prihajamo bliže do resničnosti izreka, da Slovenec nima sreče. Ne le to, da nam gre pri vsakem politiskem vprašanju piškavo, ampak tudi bleda žena preti nam vedno s svojo nenasiljivostjo: mož za možem legajo v temni grob. Zadnja taka žrtva bil je učitelj-trpin in ob jednom nadarjen muzik Hrabroslav Volarič. — Škoda za tak talent, da se je udal stanu, kojega bogovi értijo. Tukaj na Goriskem čutimo posebno ves srd bogov, kjer mora učitelj živeti sebe in svoje s sramotno plačo, v posmeh navadnemu kramarju, sodniškemu in davk. slugi. Da bi se bil pok. Volarič posvetil izključljivo muziki ali vsaj takemu stanu, da ne bi bil moral požirati vsa zla, ki mučijo človeški rod, lahko bi še mnogo let živel in osrečeval slovenski narod s svojimi umotvori.

Kdor ga je videl na zadnjo uro, videl je, kako težko mu je bilo zapustiti nepre-skrbljene otročice in zakaj? Tu je vprašanje, ki je more rešiti le od bogov obsovražjeni učitelj-trpin. Da bi se bil posvetil kakemu drugemu stanu, bilo bi bolje tudi iz družih ozirov, ne le iz materijalnih. Poglejmo si učitelja! Ves dan ima skrbi s šolo, v svobodnih urah s pripravami in popravljanjem nalog, s pisarjijo, spojeno z vodstvom itd.; ali je

mogoče, da bi imel kako veselje do bodisi tudi najbolj priljubljenega predmeta? In če ima še orgljarstvo ali tajništvo na rami? To dvojje mu sicer koristi pri sedanjih sramotnih, učitelja ponižujočih plačah. Kdo bi mogel trditi, da bi taki odnosi ugodno delovali na telesno in duševno zdravje? Saj imamo dovolj žalostnih slučajev. Imamo učiteljev, ki so že pri 20. (nekdo pri 19.) letu službe osiveli in se tudi drugače telesno pokvarili, in taka reva naj služi še 20—25 let, da pride do cele penzije?!

Kako in kdaj naj se torej učitelj izobražuje, ne le za svojo posebno stroko, ampak tudi za svoj stan? Zvečer si mora privoščiti par uric počitka. O četrkih popoldne orglavec porablja čas za vezbanje in prepisanje kakih not; tajnik ima še posebej dovolj pisarije. Ob nedeljah je orgljanje in opravo s peveci; ob velikih praznikih se mora udeležiti oficijev — kakor Veliki teden itd. No, kdaj ima časa učitelj za kaj posebnega? O počitnicah?! O ne, takrat se le ga uprežejo prav pošteno — pri vojaških vajah. Ne, ne preostaja mu časa! Slednjic prasha bi še rad, imamo-li učitelji kakega zagovornika? Do zadnjih časov bili so postavodajalni krogi zoper vsako zboljšanje, v sedanjem času pa so skrпали tako zmes, da je visoka vlada pri najboljši volji ni mogla predložiti Njeg. Vel. v potrjenje. Potemtakem ni čuda, da se je učiteljstva poprijela neka zbežanost. Zakaj tako nasprotstvo, ko vendar nikdo ne more očitati učiteljstvu, da ni narodno?

Dal Bog, da bi se skoro spremenili ti odnosi, ki niso v čast ni učiteljskemu stanu samemu, ni onim, ki bi morali skrbeti za ta stan.

Iz kamniškega okraja. Naše učiteljsko društvo je imelo zborovanje določeno na dan 3. vinotoka t. l. v Sv. Gothardu. Ker je vreme uže zjutraj slabo kazalo in se je pozneje v skrajno neprijazno razvilo, udeležilo se ga je le 7 učiteljev in jedna učiteljica. Pridružil se nam je še g. Črnagaj iz Izlakov ter pozneje g. Čerin iz Toplice, koja smo prav pri srčno pozdravili. Ker je bil zadržan i celi generalštab* nesmo redno zborovali, a pota i nesmo hoteli zastoj napraviti, referiral je g. Tomaž Petrovec: „Učitelj učitelj odraslemu narodu.“ Jedro njegovemu stvarnemu referatu, kojega priobči v „Učit. Tov.“, je: Upliv na omejitve žganjepitja, ustanovitve bralnih društev, iz katerih naj se izcimijo pevska društva.

Na to nam je razjasnjeval g. Srečko Malenšek več samostalnih predlogov, o kojih smo se sicer živo razgovarjali, a radi označenega ne sklepali. Ker so ti važni in se do prihodnjega zborovanja lahko temeljito prerešeta, jih tu navajam:

1.) Vsak učitelj naj bi zaznamoval nekaj spisnih in pravopisnih nalog, koje uporablja ter jih pri prihodnjem zborovanju povedal, da bi tako nastala neka praktična zbirka, koje bi se učitelj lahko posluževal.

2.) Primeren referat bi bil: Lavtarjev računski stroj in njegova metoda.

3.) Kako bi se morali poodčitavati šumevci, da bi jih otroci ne zamenjavali. Isto velja o sikavcih, zobnikih d, t, ustnikih b, p in goltnikih g, h, k.

4.) Natisnile naj bi se stenske table za slovnico.

5.) Šolske učne knjige naj bi se zboljšale ter pripravile primerneje slovnice.

6.) Za društvena zborovanja in konference naj se ponudijo taki poročevalci, kateri obljudo drže, da se ne bode mislilo: učiteljstvo našega okraja spi. Da pa ne bode kake zamere, naj pripomnim, da to i poročevalcu tega zborovanja velja.

7.) K povzdigi petja naj bi se založila kaka primerna knjiga partitur, slična hrvaškemu „Kolu“. V prvi vrsti poklicana je v to naša vrlo napredujoča „Glasbena Matica“. Ker se pa pri muzikaličnih izdavanjih redno toži o zgubi, naj bi ona povabila slovenski svet v prednaročbo in gotovo bo šlo. Iz tega je gradiva za prihodnjo zborovanje dovolj, želimo si le lepšega vremena in polnoštevilne udeležbe!

Iz radovljiškega okraja. († Š. Hrovat.) Gospod Šimen Hrovat, pomožni učitelj v Lešah, je umrl dné 12. mal. srpana t. l. na svojem domu v Rodinjah pri Breznici. — Ranjki se je porodil v Begunjah l. 1840. S pomočjo blagodušnih dobrotnikov se je toliko izobrazil, da je postal spreten orglavec, občinski tajnik in da je zamogel namestovati tu in tam kako manjkujočo učiteljsko moč. Vestno in popolnoma zadostujoč je služboval več let na Breznici, v Lescab, v Begunjah in slednjic v Lešah.

Povsodi so ga radi imeli, posebno radi njegove mirnosti, ponižnosti in skromnosti. Tako malo potreb je poznal, da je pri silno pičli plači prištedil nekaj premoženja. V zadnjih letih se ga je lotila mučna želodčna bolezen ter ga tudi spravila pod zemljo. Zapustil je ženo in že omoženo hčer. Na dan pogreba mu je zadnjo čast izkazalo mnogo občinstva, gg. župnika iz Breznice in Leš in mnogo učiteljstva; vrli brezniški pevci pa so mu zapeli 3 nagrobnice. — Naj v miru počiva! — *Simon.*

S Police pri Višnjigori. Dne 25. vel. srpana 1895. je po dolgi, mučni bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče mirno v Gospodu zaspala Marjeta Dremelj soproga učitelja, stara še le 23 let. Bila je popolnoma v božjo voljo udana ter vse bolečine jako voljno prenašala. Pokojna je bila prav pridna in marljiva gospodinja, mati dveh otrok in učiteljica ženskih ročnih del. Bila je v občie priljubljena in od vseh mnogo spoštovana. Pogreba dne 27. vel. srpana se je udeležilo več gg. učiteljev, šolska mladina in mnogo drugega ljudstva. Pokojne mož se presrečno zahvaljuje domačemu p. č. g. župniku za obilni trud in prijaznost, katero je blagovolil skazovati v bolezni in ob času pogreba, č. gg. pevcem od D. M. v Polji in Višnjagorskim za jako ginljivo in izvrstno petje pred šolo, v cerkvi in na pokopališči; potem vsem, kateri so se pogreba udeležili. Žalost, katera je zadela moža in njene sorodnike je nepopisljiva. O, veliko prerano umrla ranjca Marjeta, ostanes nam vsem v vednem spominu, ter voščimo, Bog Ti daj večni mir in pokoj in večna luč naj Ti sveti! *Ivan Dremelj, učitelj.*

Vestnik.

Osobne vesti. Izprašana kandidatinja gđe. Roza Pirkovič je imenovana prov. učiteljico v Polhovem Gradcu. Gđe. Kovačič Terezija, izprašana učiteljska kandidatinja je dobila začasno učno službo na jednorazrednici v Goričah pri Kranji, gđe. Ema Petsche pa začasno drugo učno mesto na dvorazrednici v Selcih. Gđe. Leopoldina Rozman, stalna učiteljica v Selcih, je dobila tretje učno mesto na štirikazrednici pri D. M. v Polji, gosp. Valentin Zavrl, stalni učitelj v Stopičah je dobil nadučiteljsko službo v Begunjah pri Radovljici, izprašan učiteljski kandidat g. Milan Gustin je dobil začasno četrto učno mesto na štirikazrednici na Jesenicah, g. Vilibald Rus pa namestuje na štirikazredni deški šoli v Kranji g. Hinka Podkrajseka, ki je začasno v službovanji pri c. kr. državnih strokovnih šolah v Ljubljani; nadučiteljsko mesto v Koprivnici je dobil g. Josip Perc iz Svetlega Potoka; g. Ivan Bajc je postal nadučitelj v Polhovem Gradcu, g. Andrej Cyar iz Ložkega Potoka, je dobil stalno mesto učitelja-voditelja v Velikih Poljanah; g. Rajko Mežan sê Svete Gore pride v Hotič, g. Franc Ivanc, učitelj v Leskovcu, je dobil II. mesto v Ratačah; gospa Amalija Koncilija, učiteljica v Dobrniču je dobila IV. mesto v Žužemberku.

Prvi letošnji učiteljski večer, bode v sredo dne 6. listopada v klubovi sobi „Pri slonu.“ Poročali bodo gg. J. Dimnik in E. Gangl, o češko-slovanski narodopisni razstavi v Pragi, in g. J. Krulec „Nekaj o učiteljskih izpiti v začetku preteklega stoletja.“ Začetek ob 8. uri zvečer. Vabijo se tem potom vsi udje in prijatelji „Slovenskega učiteljskega društva.“ Tovariši in tovarišice, pokažimo, da se zavedamo svojega stanu in poklica ter delujmo pri vsakej priliki s „zdrženimi močmi“ za napredek ljudskega šolstva in blagor učiteljstva. Cim bolj se bomo zbirali in družili, kadar se razpravlja o ljudskem šolstvu ali pa o naših pravicah, tem preje bomo dosegli tisti cilj, po katerem vedno tožimo t. j. veljava in ugled ljudske šole in ljudskega učiteljstva, kajti le v družbi je moč in napredek! — Prijatelji naši dobrodošli!

Ivan Filipovič †. Iz Zagreba smo dobili prežalostno brzozjavno poročilo, da je dični Ivan Filipovič dne 29. vinotoka umrl. Več o tem velezaslužnem hrvatskem šolniku v jedni prihodnjih števil; za danes izražamo iskreno sočutje vsega slovenskega učiteljstva „Pedagogičskemu književnemu zboru“ in sploh vsemu hrvatskemu učiteljstvu na tej prebitki, nenadomestljivi izgubi!

Za „Učiteljski konvik“ je podaril g. Janko Krulec, učitelj v Ljubljani 2 K. Bog povrni!